

FORMAREA LA NIVEL UNIVERSITAR A RESTAURATORILOR DE OBIECTE MUZEALE ÎN UNGARIA

GUTTMANN Márta

Restaurarea s-a conturat ca profesie cu mult după formarea primelor colecții muzeale. Abia cu câteva decenii în urmă s-a conștientizat că pentru a restaura un obiect de patrimoniu nu sunt suficiente doar îndemânarea și simțul formei, ci se impun și temeinice cunoștințe de istoria artei și a civilizațiilor, de științe ale naturii, și nu în ultimul rând un simț deosebit al responsabilității, care se pot dobândi numai în cadrul unui învățământ universitar.

Restauratorii de pictură și sculptură din Ungaria sunt pregătiți începând din 1948 în cadrul Institutului de Arte Plastice (Budapesta) printr-un curs de zi cu durată de 5 ani, specializarea pentru restaurare făcându-se în anul patru și cinci de studiu.

Formarea la nivel universitar a restauratorilor de obiecte muzeale se desfășoară în cadrul Muzeului Național Maghiar din Budapesta în colaborare cu Institutul de Arte Plastice. Muzeul

Național Maghiar asigură spațiile necesare cursurilor didactice, iar cu Institutul de Arte Plastice, pe lângă contribuția la procesul de învățământ, eliberează diplomele de absolvire.

La începutul acestei forme de învățământ superior (din 1974) durata studiilor a fost de 4 ani, iar din 1991 s-a prelungit la 5 ani. Condițiile de admitere sunt: candidatul să fie angajatul unei instituții cu colecții (muzeu, biserică, arhivă etc.), să aibă o calificare de bază în conservare (curs de opt luni organizat tot la Muzeul Național Maghiar), respectiv o experiență de minimum 3 ani în domeniu. Urmează apoi o sesiune de admitere cu durată de o săptămână, constând dintr-un examen de specialitate, un test scris la chimie, o probă de desen și una de modelaj, urmate de un interviu menit să evalueze cultura generală a candidatului și atitudinea lui față de profesia aleasă. Această formă de învățământ oferă posibilitatea de specializare în una din

următoarele cinci specialități:

1. Restaurarea obiectelor din silicați (ceramică, sticlă, porțelan, vitralii)
2. Restaurarea obiectelor de metal și orfevrărie
3. Restaurarea obiectelor din lemn și a mobilierului
4. Restaurarea obiectelor textile și a obiectelor de port din piele
5. Restaurarea hârtiei și a pielii

Candidații sunt admiși în fiecare an pentru două din specialitățile amintite. Numărul de candidați admiși este între 10-14 pe an. Având în vedere că studenții au un loc de muncă, forma de studiu este cu frecvență redusă (aproximativ 450 ore pe an, respectiv 1-2 săptămâni pe lună).

Programa analitică a învățământului universitar a fost întocmită de nucleul didactic din cadrul Muzeului Național Maghiar (14 lectori) și peste 60 de specialiști din domeniu și-au exprimat părerea și observațiile referitoare la programa adoptată. La procesul de învățământ participă în afara nucleului didactic amintit alți aproximativ 50 de specialiști care fie că susțin prelegeri (unii chiar numai două-trei cursuri legate de stricta lor specialitate), fie că acceptă studenți pentru activități practice în laboratoarele sau institutele în care profesează.

În primii 3 ani se oferă o

pregătire teoretică și științifică de bază și se ia contact pe rând cu fiecare tip de suport (ceramică, sticlă, metal, lemn, textile, piele, hârtie) însușindu-se operații pentru conservarea lor, metode de stopare a degradărilor lor posibile și intervenții de restaurare simple. În ultimii doi ani de studiu se predau materii de specialitate și se însușesc cunoștințele și tehnici complexe de intervenție legate de suportul pe care se face specializarea.

Deși peste 60% din ore au caracter practic, acestea se dovedesc totuși a fi insuficiente. În afara lor studenții au obligația de a efectua semestrial, în laboratorul sau atelierul în care profesează, pe obiecte din colecția de care răspund, o lucrare practică (replică, restaurare, studiu-cercetare). Aceasta va fi documentată detaliat, cu desene și fotografii și se va prezenta la sfârșitul semestrului în fața unei comisii de examinare.

Acest mod de lucru constituie un bun antrenament atât pentru lucrarea de diplomă, cât și pentru viitoarele documentații de restaurare. Susținerea lor în fața comisiei, precum și susținerea a patru lucrări de seminar pe diferite teme, în primii trei ani, au menirea de a pregăti viitorul specialist în a-și prezenta lucrările la un nivel științific corespunzător în cadrul unei sesiuni sau a unei publicații.

Pentru lucrarea de diplomă trebuie restaurat un obiect din

suportul pe care s-a specializat studentul, obiect ce ridică probleme de complexitate deosebită. Lucrările restaurate de absolvenți sunt prezentate într-o expoziție colectivă iar intervenția de restaurare adoptată este susținută în fața comisiei de absolvire și a specialiștilor interesați prezenți la eveniment. Obiectele examenului de stat sunt istoria artei și paleotehnologia, studiul materialului, investigațiile și conservarea-restaurarea suportului pe care s-a specializat absolventul.

Majoritatea restauratorilor angajați pe lângă diferitele colecții, capabili și dornici de a-și însuși meseria la nivel universitar, au trecut deja prin forma de învățământ prezentată. Din acest motiv în viitor se dorește adoptarea învățământului de zi, cu durata de cinci ani, deschis tuturor candidaților care fac față cerințelor examenului de admitere.

Mulțumim doamnei dr. Agnes Timar Balassy, chimist al Muzeului Național Maghiar, coordonatoarea formei de învățământ universitar pentru restauratori, pentru generozitatea cu care ne-a pus la dispoziție datele prezentate în lucrare.

ABSTRACT

The paper presents academic training programme for museum object restorers in Hungary. The five years part time programme (about 450 hours study/year, 1-2 weeks/months) is carried out by the Hungarian National Museum with the Hungarian Academy of Fine Arts, and gives as final qualification a MA degree. Applicants must be employed in an art collection, must have either a basic qualification in conservation or a three years conservation experience, and must pass an admission examination lasting for one week. The details of the training programme were imued by the trainers themselves and then discussed with over 60 experts.

It consists of theoretical subjects, scientific subjects and conservation subjects. Over 60% of the courses consists of practical training. Besides the practical training included in the schedule, each student must perform at his/her institution on practical work every term.

The first three years are dedicated to a general conservation training on each type of objects, the fourth and fifth study years provide an expert training in one of the five fields:

1. Restoration of Siliceous Objects and Stained Glass
2. Restoration of Metal and Goldsmith Objects
3. Restoration of Wooden Objects and Furniture
4. Restoration of Paper and Leather Objects
5. Restoration of Textile and Leather Objects